

టాగూరు వచ్చిసింగు హౌస్,
హైదరాబాద్ సెల్లర్స్,
హైదరాబాద్

ధనసెద్ది బుచ్చి సుందర రామశాస్త్రి

1474a.

175 /

శ్రీ సత్యనారాయణబుద్ధిప్రో

రాజమర్రి

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204984

UNIVERSAL
LIBRARY

అన్ని హక్కులు గ్రంథకర్తవి

శ్రీ కొండపల్లి ముద్రాశాల

రాజమండ్రి

వీ రి క

శ్లో. శ్రీమత్పురార్ణవే రత్నధీపే మాణిక్యమందిరే
రత్నసింహాసనాసీనాం హృదికామేశ్వరీం భజే.

మచ్చేయోభిలాషుల కోరికపై నీ బృందావనమను పేరట
నా విరచితంబులనుండి కొన్ని గుచ్ఛముల గూర్చి యున్నాను. ఇందు
“ప్రణయలీల”లో మొదటి పద్యమును తుది ద్విపదలో నొక
కొంచెమును మాత్రము “ఓబాయతు” లోని భావము. పత్రికాదుల
ననుసరించి వ్రాయబడినవి చాటువులు. అక్కడక్కడ గొన్ని
పదములు జనుల వాడుకను బట్టి ప్రయోగింపబడినవి.

ఇట్లు

తిరుపతి వేంకటేశ్వర శిష్యపరమాణువు

మాధవపెద్ది బుచ్చిసుందరరామశాస్త్రి

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయ నమః.

బ్రహ్మశ్రీ గోవిందరాజు వేంకటసుబ్బారావుగారు

దీర్ఘాయురారోగ్యైశ్వర్యశాంతిపథముల నీ రచయితకును,
తత్సంతానమునకును ప్రసాదించుటకునై మత్స్యమివేంకటేశ్వరుని
భాసములకు నిమిలించుచున్నాను.

గోవిందరాజు వేంకటసుబ్బారావు

అ భి ప్రా యి ము లు

శ్రీమత్పరదేవతాయై నమః

కడియము

తూ. గో. జి.

20—11—37

బ్రహ్మశ్రీ చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రిగారు

బృం దా వ న ము

అనెడి యీ ఖండకావ్యముల సంపుటము చి॥ మార్గవసెద్ది
బుచ్చిసుందరరామయ్యచే రచింపఁబడినది. ఇతఁడు నుమారు
యిరువదియైదేళ్ళకు పూర్వము నాయొద్ద కొన్నాళ్ళు మాఘకావ్య
మును కొముదియుఁ జదువుకొనుటకు వచ్చినాఁడు. మా దంపతుల
యందు కేవలము కన్న తల్లిదండ్రులకన్నను అధిక భక్తిగా నుండి
చదువుకొన్నాఁడు. కాని ఆతనికి తోచినట్లు చదువుటయే కాని
నా యేర్పాటును బట్టి చదువువాఁడు కాఁడు. ఇతని కప్పటికే తెలుఁ
గులో మంచి కవిత్వాధార యుండెడిది. ఎట్లో కొంత కొముదియు
మాఘములో కొంతవఱకును నెఱవేర్చినాఁడు. ఇతని చదువు
గానముతో మిళితముగనే యుండును గాని నాకు రేగుప్తివలెనే
యితనికి నాదనామక్రియ అనెడి రాగముమీఁద నభిమాన మెక్కువ.
ఆ కారణమువలన నాకు శిష్యుడై కూడ నా చదువు ధోరణి యితర
శిష్యులతో సాటుగా నీరఁ దనుకరించువాఁడు కాఁడు. ఇతని చదువు
పక్కి మిక్కిలి శ్రావ్యముగా నుండును. కవిత్వము కేవలము

క్రాంత పోకడలతో నెంతో రుచ్యముగా నుండను. ఒకరి త్రోవకు బొత్తిగా లేఖనిని నడుపనివాఁ డగుటచే నీచిని కవితకు గ్రంథ చౌర్యదోషము లేకమును తగులదు. ప్రస్తుత మాండ్రభాషలోఁ జేరి వాడఁబడుచున్న హూణభాషాపదము లితని కవిత్వములో నెన్నో యుండును. పూర్వకపు లందఱును వారివారి కాలమునకు వాడుకలో నున్న ఆయా యితర భాషాపదములను అంతోయింతో గ్రహించిన వారే. ఈ పుస్తకము విద్యార్థులకు పఠనీయముగా నిద్యాశాఖాది కారులు తప్పక గైకొందురని నా దృఢవిశ్వాసము ఒకరి శిష్యా రసుతో దీని కవసర ముండదు ఈ కవిత్వ సారస్య ముట్టిది. తన్నయత్వము సర్వత్ర కవిః స్ఫురించుచుండును. భగవంతుఁ డీతనికిఁ జిరాయురారోగ్యైశ్వర్యముల ననుగ్రహించునట్లు లాశీర్వదించుచు దీనిని ముగింతును.

చె శృ పి శృ వేం క ట కా త్రి.

శ కా వ దా ని.

శ్రీ ర స్తు

శ్రీమన్మహా మహాపాధ్యాయ కళాప్రపూర్ణ కవిసార్వభౌమ

ఆంధ్రవ్యాస ఆభినవ శ్రీనాథాది విరుదాంకితులగు

బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు

శ్రీ మాధవపెద్ది బుచ్చిసుందరరామశాస్త్రిగారు రచించిన
“బృందావన” మను ఖండకావ్యములోఁ గొన్ని పద్యములు కవి
గారే శ్రావ్యముగాఁ జదివి వినిపించినారు. నా కా పద్యములు
హృద్యములై శ్రవణానందము గలిగించినవి. చక్కని మృదు

పదములతో మధురమధురముగా నా పద్యములు చెవులంబడి యెట్టి
వారి మనంబులనైన గజఁగింపఁగలవని నా సమ్మతము "అలోచ
నామృత" మను నా నుడి నివ్వడనాడి "అపాలమధుర" మను గీతార్థ
మును బొందుచున్నవని త్రికరణశుద్ధిగాఁ జెప్పఁగలను. ఇప్పటి
వారు వ్రాయు ఖండకావ్యములకన్న వీరి యీ ఖండకావ్యము వేయి
తెట్లతిశయించుచున్నదని నా యభిప్రాయము వీరు చిరాయు
రారోగ్యములు గలిగి యిట్లు చెన్నో కావ్యములు వ్రాసి లోకము
నానందింపఁజేయుదురుగాక యని పరమేశ్వరుని బ్రార్థించుచున్నాను.

రాజమండ్రి
20—11—37 }

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు

(శ్రీ) వేదమూర్తులైన బ్రహ్మశ్రీ మాధవపెద్ది బుచ్చిసుందర
రామశాస్త్రిగారు రచించిన "శారద, సతీస్మృతి" మొదలగు గ్రంథ
ములలో పద్యములను మఱికొన్ని చాటు ధారాపద్యములను నేటి
యుదయమున వారు చదువగ విని పరమానందము నొందితిని.
కవనము ద్రాక్షపాకమై ధారాశుద్ధిగల్గి ప్రసాదగుణముగల్గి హృద
యంగమముగ నున్నది. ప్రతి పద్యము రసాస్పదము ప్రతిభావము
గంభీరము. ప్రతి కల్పనము మనోహరము. పరమేశ్వరుడ వీరికి
దీప్తాయురారోగ్యము లిచ్చి సారస్వతసేవ చేయించుగాక !

రాజమహేంద్రవరము
21—11—37 }

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము.

శ్రీ పరదేవతామై నమః

బృం దా వ న ము

ప్రార్థనము

మ పరిమాణింప నశక్యమైనది భవత్ప్రాబల్య మీవిశ్వగో
చరమే కాని వమోఘమైనవి భవత్సంకల్పముల్, ప్రేమలోఁ
జరమస్థాన మలంకరించినది నీసత్యస్వరూపంబు, మే
మెఱుంగఁజాలుదుమే ! భవన్మహిమ తండ్రి, ఆర్తరక్షమణి !

మ ఆదిగో ! అప్పటియాదికాలమున నీవామౌనిరాణ్ణాండలీ
హృదయాస్థాన మలంకరించి ప్రతితంత్రీసూక్ష్మసూక్ష్మాణువున్
గడలన్ మాటి కొనర్చినాడవట వీణాబ్రహ్మగానంబు మా
తెదియేడి యొకసారి చూపగదె తండ్రి, దాని మాధుర్యమున్.

శా. ఆ వీణాస్వరమాధురిం చవిలి దివ్యాబ్జంబు లెన్నేని రా
మీవిశ్వంబు నమస్తమున్ మఱచి యందే లీనులైనట్లు మా
కేవేదంబు వచించు నయ్యదియు నీవేకావే, ఏలయ్య మా
కీవా భాగ్యము వారె నీకైనవారే ! మేము కామైతిమే !

మ. తనయుచ్చాసమె హంసలాగు హృదయస్థానంబునన్ నిల్చి య
ల్లన జోకొట్టును నిద్రఁబుచ్చునటు లాలాపించు సంగీతని
స్వనమాధుర్యము గ్రోలి కేవలము జీవన్ముక్తుడై పోక యెం
దుననో మానవు దూరకే గడపుచుండున్ గల మాత్మేశ్వరా !

మ. నరుఁ డొక్కొంత మనంబునిల్చి తనకంటన్ బాపకున్ మధ్య ని
వ్వరిముల్లంతటి సూక్ష్మరంధ్రమున నాపోజ్యోతివై యున్న నిన్
బరమాత్మున్ గనలేక శక్తిరజితభ్రాంతి ప్రవిష్టాత్ముడై
యురతేగ్రంథముగ్రంథమున్ దిరుగవేయున్ దండ్రవిశ్వేశ్వరా:

మ. నిరహంకారము, నిర్మమత్వమును, తంద్రీ, నిత్యనైమిత్తి కా
చరణస్ఫూర్తియు, శాంతి దాంతియు, యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టి, నీ
చరణధ్యాన సమాధు, లన్నవెకదా : 'సత్యం శివం సుందరం
పరమం' బైన భవత్పదంబునకు సోపానంబు లాత్మేశ్వరా :

తమయందుండినయట్టి యష్టదశపద్మం బష్టభార్యాసమూ
హముగా నిన్ బరమాత్ముఁ గృష్ణునిగ దేహద్వారకన్ నారదా
ది మహర్షుల్ మును నిర్వికల్పకసమాధిన్ గేళిగావించి ని
త్యమునుం జెందరె యద్వితీయమగు నాత్మానంద మాత్మేశ్వరా:

మ. నిరతంబున్ దనలోపలం గల త్రివేణీ సంగమంబందునం
బరమస్నాన మొనర్చి భక్తి మదిరాపానంబు గావించి యాం
తరహంసాత్మకమైన నీప్రణవనాద బ్రహ్మముం జెంది, మా
యురె, మానారదుఁడెంతముగ్ధుఁడయినాఁడోనాఁడు విశ్వేశ్వరా:

మ. కలకాలంబును కాపురంబునకు సౌఖ్యర్షర్గ మాహార మ
స్థలితానందరసంబు, క్రుమ్మఱఁ జిదాకాశం బధిష్ఠింపఁ గుం
డలిసీదక్రసువర్ణపుష్పకవిమానం బెంత ధన్యాత్ములో :

అలయింద్రాదిసురల్ మహామహులు నీయాత్మీయు లాత్మేశ్వరా:

తే. గీ. వచ్చి యొకసారి నా ప్రాణవాయువునను
హృదయవేణువు నూదిపోయెదవె కృష్ణ !
ఆత్మబృందావనంబు నీయాగమమున
తెదురెదురు చూచుచున్నదోయీ, మహాత్మా !

తే. గీ. యమునయే గాక దేహప్రయాగయందు
గంగయు సరస్వతియుఁ గూడఁ గలవుగాన
నా త్రివేణీ జలక్రీడ నాచరింతె ?
నాదికారూప గోపీజనంబు గూడి.

తే. గీ. బాలకృష్ణుడవై నాదు ప్రకృతి శ్రుతిని
వేణుగానంబు నేకీభవింపఁజేయు
మనుసరించు మృదంగ మన్నటు త్రివేణీ
ఘుమఘుమార్పటి శబ్దంబు గొలుపుచునుచు.

'శారద' నుండి

శారద వనవిహారము

అదియొక పూలతోట సమయం బరుణోదయమల్లమల్లెపూలు
బొదకడఁ బైడిగుమ్మటము పోల్కి నిలంబడి యల్లనల్లనన్
గదలుచుఁ బువ్వు పువ్వు రవగాలిగి మోహసంతృప్తమాడు నొ
ప్పిదమును గొంచు కన్నెదెస వేయద మించుకనేపు చూపులన్.

చ. అరయుచుఁ బూలయందము నొయారముగా నజచందమామతో
దొంసెడు నెన్నొనఁబడఁ బడు తుమ్మెదతెక్కలనంటి రేఁరముం
గురుతెగనెత్తికొంచుఁ గొనగోళల ముట్టులు మూటగట్టు న
చ్చిటుతుకపేరుదాల్చె విలసిల్లును శారదయన్ సువర్ణముల్.

చ. మదచిన పుస్తకంబువలె మాపుల నెఱ్ఱపయిన్ బరుండి క
న్ముడుచు నలంగునో నపయునో జడపూవులటంచు వాడుచూ
పెడు పువ్వు కలఁబడ్డఁ గడుబెగ్గలి బిక్కమొగంబు వైచు నె
ల్లడఁగనునామెపూవురానియెత్తుగఁ బ్రాణము లొక్కయెత్తుగన్.

చ. ఆఱవిరిమోటు, విచ్చిసౌగసౌ సునుతెక్కలతోడ నూగు క్రొ
వ్విరి నతితృప్త, దాన బ్రభవించి గుబుర్కాను తావితీవై
మడలు గదించి లోకము సమస్తము పుష్పమయలెఱ్ఱైన సుం
దరమయియెరియొప్పునొగిదా, యనియా మెరిలంచు మాటికిన్.

చ. విరిసిన పువ్వుపువ్వునను వెల్లుచు మానసమున్ గరంచు నీ
శ్వరకళ నుప్పతిలైదు ప్రసన్నతకెంతయు మోహముగ్ధయై
మఱిమఱిఁ జూచిచూచి కనుప్రూన్పడియొక్కొకవేళఁ దన్నుఁదా
మఱచుచు మారుపల్క దొకమాత్రముగా నెల్లగెత్తి పిల్చినన్.

చ. ఆదిగొ ! లతావితానముల కావలఁ గమ్మని పూతపిందెలన్
విడిచెడి మావిఠిఁ గమనింపుచు నొక్కలతాంగి రావె శా
రద యని పిల్చినంత మనరాజనిభానని వచ్చుచుంటి నే
నిదెనుని సాగెడున్ మనము నేగుద పయ్యెడకున్ మనోగతిన్.

చ. అలఁతిగ వంచి లేతనడు మంటియు నంటనికీతిఁ గోమలాం
ఘ్రుల నిల్మోపుచున్ నడచు క్రొత్త యొయారముతోడ బూవుకీ
వల వలవృక్షవాటికల్పినఁ గటాక్షసుధాతుషారమున్
జిలికెడు కన్నెచిన్నె దరిసించినఁ గన్నులపండు వయ్యెడిన్.

మ అలసారోలసమీరలాలనల విప్పారంగనున్నట్టి మొ
గ్గలకుం డీయని తేనెబుగ్గలకు భృంగశ్రేణు లత్యంతతోఁ
గొఱపుల్ దీర్చు లతాగృహంబునఁ జతుష్కోణాకృతిన్ వన్నెవ
న్నెలరాల్ మల్చి యమర్చినట్టి యొక తిన్నెన్ వార లాసీనవై.

చ. సురభిశమందమారుతకిశోరపరీత వనీలతాగృహం
తర నవపల్లవస్థగితి ధాళధళికశిలావితర్జికా
పరిసరనిస్సన శ్రమదబంధరకోకిలతీతశారికా
స్వర మధురామృత శ్రవణపారణసౌఖ్యరనైకబోలవై.

చ. పొడమెడు మొల్కలంగుటిఁచి పూచెడు వృక్షములన్ గుఱించి ప్రా
తెడు పలుతీవక్రాన్ననలఁ గెంజివురాకులగూర్చి ముచ్చటల్
నదిపినమీఁదఁ గన్నెవదనంబునఁ జూడ్కినిగుడ్చి యేదియో
నుడువగనుండె వింద మలనూత్న వధూమణి వాక్యధోరణిన్.

చ. సిరిగలయింటఁబుట్టి యొక చిన్నము గష్టమనంగ నెట్టిదో
యెఱుఁగనిరీతి వర్ధిలు నదృష్టముఁ గూర్చుటెగాక దీవ్యసుం
దరతరపైన యీ యుపవనంబును గూడ ననుగ్రహించె నీ
శ్వరుడు, సహోదరీ, పొగడశక్యమె, వాని చయ ప్రపూర్ణతన్.

తే. గీ. సంస్కృతాంధ్రంబులను పరిశ్రమ మొకింత
సలిపియుంటివి గద ముఖస్థంబు లగునె
దైవపరమైనయట్టి పద్యము లెవేని
చదివెదే శారదా ! రాగసరణి ననఁగ.

తే. గీ. చిలునగవు వెన్నెలను మోవి చివురు సుంత
మిలమిల యనంగఁ గంతంబు మేళవించి
ప్రకృతి యను శ్రుతి సంసిద్ధపడెఁ బరింపఁ
గిమ్మనకయుండి మన మాలకింపవలయు.

శా. భక్తత్రాణపరాయణాయ భవతాపహ్నాయ వేదత్రయీ
ముక్తాహార విభూషితాయ కరుణాసూర్త స్వరూపాయ దు
ర్వ్యక్తిచ్ఛేదక తారకప్రణవ పీఠాధిపతాభోగ సం
యక్తాధ్యాత్మిక రాజ్యపాలన మహోద్యోగాయ కుభ్యం నమః.

మ. పరిశుద్ధులయి యద్వితీయమయి సర్వవ్యాప్తమై నిశ్చలమై
నిరవద్యులయి నిర్భికారమయి మౌని వ్రాచిత స్వరో
వరహంసంబయి కోటికోట్లరుణభాస్వదీప్తిధారావళి
పరిపూర్ణంబు మహామహంబగు పరబ్రహ్మంబు మమేయతన్.

మ. యదుసింహంబు యశోదసట్టి నవనీతాహారి కంసారి కెం
బెదవిన్ బిల్లనగ్రోవి జేర్చి తులసిబృందావనఖోజిలో
మృదుగీతామృత వర్షముం గురియు నా శ్రీకృష్ణమేఘంబు నా
హృదయాకాశముగ్రమ్మిశోక బహుళగ్రీష్మాతపం దార్చుతన్.

మ. కరుణాబ్ధి : హృదయాబ్జపీఠమున నీకల్యాణరూపంబు ను
స్థిరముంజేసి తరింపగా నొక శుభాశీర్వాద మాసించి నీ
చరణప్రాంతమునన్ శిరంబునిచి తృప్తా వ్యాకులత్వంబులన్
బరిఘోషించెద నెట్లు తప్పుకొనిపోవన్ నేర్తువో చూచెదన్.

మ. శ్రమలెన్నో విఫలంబులై చనియెనో స్వామీ ! మదీయ ప్రయ
త్నములెల్లన్ ఫలియింపలేదు, జగదంతర్భామి! యీయొక్క జ
న్మమునం దీనరమాత్రతీవనముశోనన్ మాటికిన్ సంభ్రమ
భ్రమలం గొల్పెడు నీరహస్స్పృహల పూర్ణత్వంబు సిద్ధించునే !

మ. నిరతంబున్ జిరనూతనుండవయి తంద్రీ ! నీయెడన్ భక్తిబం
ధులొవారిహృదంతరాళములయందున్ నూత్ననూత్నంబుగా
బరగన్జేసి స్వయంప్రకాశత లయింపన్జేసి యవ్వారలన్
మరలన్ సృష్టియొనర్చవే ! తిరిగి సంహారంబు గావింపగన్.

తెలుపన్ నేర్తునె యొక్క జీవనమునందే నన్ను నీ వెన్నిమా
 ఋతు సృష్టించి లయింపఁ జేసిలివో కాఁజ్ఞాంబుధీ! యింకఁ గా
 వలెనన్నన్ మఱియున్ మఱిన్ మఱి లయింపఁజేసి సృష్టించి తే
 వలమున్ నీకనుసన్నలను మెలఁగులేవన్ దిద్దుకొమ్మా ప్రభూ!

మ. సిరులన్ లేములు కష్టముల్ సుఖములున్ చింతల్ మహా
 త్నాహముల్
 మరణంబుల్ జననంబులన్నియును యొప్పునొంగఁజేసెమున్
 నెఱవేర్చుదగు సాధనంబులని మౌనిందోలి భావించు నే
 పురుషుండాతఁడెబంధముల్తుఁడిస్వయంప్రభూ! నిర్వికారప్రభూ!

మ. పరిపాలించుచునుండు వెల్లపుడు యావద్విశ్వమీవిచ్చు ను
 త్తరు వవ్యాహతరీతిఁ జెల్లెడి మహాత్మా! నీ కుఠోద్దేశ మె
 తైఱఁగోమేముగ్రహింపఁజాలకమహార్తిన్ మ్రగ్గుచున్నాము త
 త్పరమార్థగ్రహణైకపాటవము మత్స్వామీ! కటాక్షింపుమీ!

సీ. పసిపాపయగు వాని పాలబుగ్గలపైని
 నివ్వటిల్లెడు మొల్కనవ్వుకన్న
 ఆరుణోదయమున విప్పిరి తుమ్మెద కాలు
 మోపకుండిన తమ్మిపూవుకన్న
 ఉరుధాటి నేతెంచు నోరుగాలికినేని
 కలఁగని మణిదీపకలికకన్న
 ఆత్మన సుంత యల్లాడకుండు నిశీధ
 సమయమందలి సరోజలముకన్న

తే. గీ. నిర్మలముఁ గోమలంబును నిశ్చలంబు
శాంతిమయమైన యట్టి సుస్వంతపీఠి
నమరు నీకుఁ బ్రణామ మియ్యదె యమేయ !
అద్వయ ! అనంఠ ! ఆదిమధ్యాంతరహిత !

తే. గీ. ఇపుడు మనమున్న యీ లరాగృహ సమీప
కదళికలమధ్యనున్న దల్లదిగో ! చూడు,
చిల్పనైపుణితో వింత చెయ్యుతోడ
నక్షిసాఫల్యమిరుజాడ నలదుమేడ.

తే. గీ. ప్రాచ్యపాశ్చాత్యరచనల బహుళవృత్తి
సంతలన సామరిస్య ప్రియైర మనోజ్ఞ
తాత్పర్యంతోడ నాకాశవీధి
కెటుల నెదురెక్కడినో కంటివే ! గృహంబు

తే. గీ. తాదృశంబగు దివ్యసౌధంబునందు
ననుగుఁ బ్రేయసితో జీవయాత్ర నడపు
హాయిగా నొక్కరసభోగి యిగ్రవర్ణి
నందినోద్యానభాగ మందారశాఖ.

తే. గీ. పరులకన నొక దివ్యమందిరిముగాని
యాతినికి భూతిలస్వర్గ మాగృహంబు
మదిగఱచెడు ప్రియసతీ మధుర మధుర
సరసిసల్లాప బహుళ ప్రసక్తి కితిని.

తే. గీ. వయసు నలువది కొక వాసి, వాసి నేటి
తెలుగునాటికిఁ దళకు ముత్తెంపుఁబేరు,
పేరు రఘునాథశాస్త్రి, తత్త్వియ తనూజ
లిచటి చిన్నారి పొన్నారి యిగురుబోండ్లు.

చ లలితసరోజరాజినమలంకృతగాంగురీదిరీపరీ
మళలహారీధురీణ పవమాన రిశోర వికీర్యమాణ త
జ్జలకణరేఖికాగ్రహణ సౌఖ్యరసాస్పద వాక్యచాతురీ
విలసితుఁడంచుఁ బండితులు వేయివిధంబుల మెత్తు రాతనిన్.

మ. అతిగంభీరమనస్వి, దేశహితచర్యాభ్యాసి, హూణాండ్ర సం
స్కృతిసారజ్ఞుఁడు, నవ్యభారతివిషంచి లోకకల్యాణభా
షితతంత్రీ పరిముత్తసార్వజనికస్వేచ్ఛారవామోది, త
త్ప్రతి సంపన్నగృహస్థ తత్ప్రతి స్వకంతవ్యక్తి లేఁదెందులన్.

సీ. సతికి నాతనిపజ్జ జాణిపూవులనెజ్జ
అతిధి కాతని దృష్టి యమృతవృష్టి
సభకు నాతఁ దొనర్చు చర్చ చందనచర్చ
శ్రోత కాతనిమాట, సూటిబాట
నిలుపేదపాలి పెన్నిధి వాని సన్నిధి
వానిది దీవి యవ్వాని యీవి
అనుయాయులకు వానియంద బంగరుకొండ
కలబంధులకు వాని కలిమి బలిమి

తే. గీ. నిరుపమ స్నేహవాత్సల్య నిశ్చలత్వ
 తీవ్రకారుణ్య లావణ్య చిహ్నములకు
 నతని వదనంబు సదనంబు సతత మతని
 పూర్వభవసంచితాగణ్య వుణ్యమేము !

'శారద' నుండి

శారదా కృష్ణుల అనురాగము

సీ. పవలను మేడ రెండవ మెట్టునను నిల్చి
లక్షించు నా తపలక్ష్మి యనఁగ
చరియలోపలినుండి తెరలించుకొని పైకి
పొరలెడు నెలయేటి పొంగనంగ
అతిశాంతమైన జీవితమునం దేలిపో
వని యొకానొక సుఖస్వప్న మనఁగ
అరయుచున్న కొలంది నతిశయిల్లుటె కాని
కడయేర్పడని మహాకాంక్ష యనఁగ

తే. గీ. కనులు మిఱుమిట్లు గొఱవుచు కడుఁ బ్రసన్న
మగుచు 'మనసీయమును' మనోహరమునైన
తన సతీ యౌససవుఁ దళత్తళ నతండు
కనుచుఁ గనుచునె మోహముగ్ధర వహించు.

సీ. కడుఁ జిన్ని పుష్కరాగవుఁ గట్టడవు దిద్దు
లన్ వ్రేలు రవల లోలకులతోడ
నెమలి పింఛంబు వన్నియ పచ్చ పొదిగిన
కడవ్రేల ముద్దుటంగరముతోడ

తే. గీ. కొదమరాయంచనదలోని కులుకు, కన్నె
తరి నడలోని నిండు నిబ్బరపు తొలుపు,
గువ్వ నడలోని తీపి, యప్పువ్వుబోడి
కదలినపుడెల్ల మనకు సాక్షాత్కరించు.

తే. గీ. సజలజలధరకోమల శ్యామసుంద
రంబులై మోముపై వ్రాలి రవ్వగాలి,
జెడరు చిన్నారి నొక్కల చిన్ని కురుల
దిద్దనపు డామె యెంతయు ముద్దుగురియు.

తే. గీ. పొన్నపువన్నె లేయెండపొడ, గపోల
దర్పణ స్వేదబిందు ముక్తాఫలంబు
లొప్పులొకకంగ నామె యొక్కొక్కవేళ
నువవనీనేవ సల్పు నేత్రోత్సవముగ.

సీ. జలకమారిన పెన్నెలులమీది తడియొత్తి
జడయల్ల కూరక జాతివిడిచి
నిలవుపాపట నిల్చి నెలవంక యిరువంక
నజవిచ్చు పుష్పమంజరు లమర్చి
జలతారుపూలతీవల జిల్లు పనినేత
గల యాకుపచ్చని గొను దొడిగి
కులుసంబువలె ముద్దుగొలుపు సన్నని యున్ని
వలువ నీటుగా వలెనాటు వేసి

తే. గీ. చిన్ని నదుమున కటునిటు చివురుచేతు
లలఁతి యువ్వెత్తు విలువంపుగలుగ మోపి
వడివడిగ నామె యొక్కొక్క యెడను వచ్చి
పలుకరించును పతిమేను పులకరింప,

సీ. కుగులను దూమెఱుంగుగ దువ్వి జడయల్లి
కొనలయందున ఊలుకుచ్చుగూర్చి
బొమలమధ్యను చుక్కబొట్టు నీటుగ దిద్ది
చిటిపొటినగల నన్నిటి ధరించి
లేయెఱ్ఱదాయగల్గిన చిన్నిచిన్ని జ
ల్లయమొగ్గల నీలిచీరగట్టి
అడుగులవెన్న జీరాడి యాదనియట్లు
పసుపుఁచ్చని మేలిముసుగువెట్టి

తే. గీ. ఎదుటికింబోయి విభుఁడు ప్రేమైకదృష్టి
నొరసి తను జూచునపుడెల్ల నొదిగి యొదిగి
యప్పుడపు దామె ముచ్చటలాడఁదొడఁగుఁ
జిన్నెచిన్నెల చిన్నారి చిలుకలాగు.

సీ. ఒక్కొక్కప్పుడు వ్రేలియుంగరంబున నున్న
పచ్చచాయకు దృష్టి బిలుపుకొనుచు
మఱియొక్కప్పుడు కంఠమాలంపలనున్న
నీలాలకెంపుల నిమురుకొనుచు

వేతాకప్పుడు గులాబీసూవు మోవిపై
 చిటునవ్వు తొలుకాడఁ జేసికొనుచు
 ఇంకొకప్పుడు ప్రక్క కించుకించుకగ జా
 తెడు బయ్యెదను సవరించుకొనుచు

తే. గీ. అవుడవుడు పుష్పవన విహారపు శ్రమంపుఁ
 తెమఁ మొగ్గలఁ గొనగోర జిడిమికొనుచు
 సారె కొకతీరు మధుర శృంగారలీల
 నెంతయు గఱంచుఁ నీన జీవితేళు మనసు.

తే. గీ. జిలుగుఁ బయ్యెదచెఱఁగు కెంజేతి చివురు
 ప్రేళుల విలాసముగ మెలివేసికొనుచుఁ
 జిలునగవుతోడఁ బరిమోము లెఱఁగు గనుచు
 నొక్కొకపు డామె నర్మగర్భోట్టులాడు.

తే. గీ. చలువపావడ దాల్చి, యీసరిగవూల
 రైక ధరియింపుమని యందురా ? యటంచు
 నదిగి, పరిమోవి గదలించునంత కామె
 దవ్వునకు నేగి ముసిముసి నవ్వునవ్వు.

తే. గీ. తీసి నగలెల్ల మెయిచాయ తెల్లపట్టు
 చీరకున్ మేల్మీలంగారునీరువోయ
 విభునితో నామె యుపవసీ వీధులందు
 దిరుగు నొయ్యారమును జూచితీరవలయు.

తే. గీ. పొడుపు పెండను బతి నిల్చి పొంత నిల్చి
కురులతో నిండ్రనీలాల గొడుగుపట్టి
మధురమధురంపు టూర్పుచామరము వీచి
నవ్వలావణ్య నీరాజనం బొనర్చు.

తే. గీ. చెంతఁ బొంచున్న పతిరూపు చేతనున్న
గిలుకుటద్దంబునం దిలకెంచి యామె
చిలునగవుతోడి నునుస్గించేతి గునియు
నా మరొహరదృశ్య మెంతైనఁ జేయు.

తే. గీ. మొలక నవు మోవి నాట్యంబు సుపునపుడు
చిదుమఁ బాల్గొని ప్రియురాలి చెక్కులందుఁ
బొడము చిలుగుంటలను వ్రేళ్ళమొనల నొక్కి
యూపు నాతఁడు శృంగార ముట్టిపడఁగ.

తే. గీ. తన యలఁతి యూలపులు మోముదమ్మి గ్రమ్మి
వలపు బారింపగా సమీపమున నిల్చి
చివురుఁ గెంగేలఁబట్టి గోక్షీరపాత్ర
పెదవి కందిచ్చుఁ బతికిఁ బ్రత్యుదయ మామె.

తే. గీ. నిలుపుటద్దంబులోఁ దననీడఁ జూడఁ
జిత్తమేలేనియటులుంది, జీవితేశు
నెనకు గన్పిటిలోఁ దననీడఁ జూచు
నొడలు స్వరంబు గన్నులై యున్నయటు.

సీ. కలకలన్ నవ్వు కన్నులు కన్నులంబెట్టి

లీల బాహులఁ గంఠమాలఁ జేయు

మిలమిలన్ మెఱయు చెక్కిలి చెక్కిలికిఁ జేర్చి

పట్టి చేతిని మెడచుట్టుఁ జూచు

గలగలన్ మెఱయు తస్కల బెస్కలం దాల్చి

కొసరి మాటికి గుఱగుఱలువోవు

జిలజిలన్ దేనె చిప్పిలు మోవి మోవిపై

నిలిపి నిల్వన మోహనిద్రఁ బుచ్చు

తే. గీ. పొదిపొదిగ రాలిపోవు మైఘఃతతోడ

వడివడిగఁ బర్వ నిట్టూర్పు వలపుతోడఁ

జిలుచెమరుతోడఁ బతిమేన శిరము వ్రాల్చి

నెనరు గన్నీరు చలువ పన్నీడు రాయి.

తే. గీ. పాలనీటి గులాబి లేఁబై రగాలి

నించుక చలించునట్లు చిట్టించు మోము.

శతకటాక్షఁబులన్ విరణిమ్మి యామె

పొల యలుకనేని పతిని సమ్మోహపఱచు.

సీ. అలిగెడువేళ కాలాహియోదల ధగ

ద్దగఁ బ్రజ్వలించు రత్నంబు లగుచు

కనరెడివేళ మేఘచ్చన్నమై నీట

బిందించు సాంధ్యరాగంబు లగుచు

నవ్వెడివేళ నానందిలీలాతరం

గాయాధమగు రాజహంస లగుచు
శ్రమఁజెందువేళ సుశ్యామలాభముల మ
ధ్యగఁ దేలిపోయెడు తార లగుచు

తే. గీ. సరసమాదెడు సెడ నీలజలతరంగ

సంచలచ్చంద్రికాంచ లాంచలము లగుచు
మాటి కొక సూటి నామె దృష్టాండలముల
వెడలి జ్యోతిఃప్రభలు తెల్లవరిముచుండు.

సీ. పండిన కమ్మ సంపంగి తేకులవంటి

మృదులాంగుళులు సారె గదలుచుండ
పాలఁజిక్కెరవోరెఁ బంచమస్రతిలీన
మగు కలత మమిర రుచ్చంబుగాఁగ
కృతులయం దొదుగు సంగతులు తీగలనుండి
జలజలతలు పుష్పములఁబోల
శృంగారవనచైత్ర శేషానిలములట్లు
వలపించు మధుర భావములు వొడల

తే. గీ. కిన్నెరను మీటి వివిధ భంగికల నామె

గురియు గానామృతంబును గ్రోలి ప్రోలి
యెంతకేనియు నానఁ చొక్కిలతయైనఁ
దనివిజెందఁడు తృప్తిచాతకమురీతి.

చ. చిగిరిచిరున్నదేదో వికసించినదేదో యెఱుంగరాక జం
 బగఁ బెనవై చి లేఁజివురుడాఁలను పుష్పవికాస మేకహే
 శిగ నొకదానిపైఁ ప్రతిఫలింపఁగఁజేయుచు నొక్కఁడెంతో ము
 ద్దగు నునుదీపలట్టు లలరారుచు నుండిరి వారలాల్యగల్.

సీ. జీవితోద్యాన సంస్థిత దృఢస్నేహంపుఁ
 దీప పూచినయట్టి పూవు లనఁగ
 దాంపత్య సుఖసముద్రమున నొడొంటితో
 నారఁ యుయ్యెల లాగు శరగ లనఁగ
 శృంగార దివిఁ జిచ్చిప్రభాఁపుఁ బల్ల
 టీబువైచెడు పావురా లనంగ
 నిత్యసంతోష చంద్రికను స్వేచ్ఛావిహా
 రం బొనర్చెడు చకోరము లనంగ

తే. గీ. ఒకరొకరిచేత వికసననఁ బొంది యొక్క
 రొకరియందున లీనమై యొక్కరొకరి
 కున్నతిం గూర్చి ద్యోతిల్లి యొక్క వింత
 యంద మిచ్చిరి వార లానందమునకు.

తే. గీ. నింగి బంగరుచాయపైఁ జెంగలించు
 చిటిపొటి మొయిళ్ళ చిత్రవిచిత్రరూప
 సంఘటనలెల్ల నాశ్చర్యచకిత దృష్టి
 నవధరింతుడు వాడు సంధ్యాగమముల.

తే. గీ అవుడవుదు వారు శాఖశాఖాంతరాళ

నిర్గత స్థీయ శయన మందిర గవాక్ష
సన్నిహితచంద్రితరణ గుచ్ఛముల దెరలు
మిసమినలఁ గ్రోలుచుందురు రసపిపాస.

చ. పొడిపిశులాడుచున్ గవురిముఁబలె మేల్తెలుపుం బునుంగుత్తై
వదినెఱతావియుంగలిగి పట్టువలెన్ మృదువై మృతంబుతో
నుడికినటుల్ నిగన్నిగల నొప్పుచు నప్పుడు పిందు పాలఁబో
లెడి నులివెచ్చనన్ బరిమళించెడు కుంకుమపూ రసాన్నమున్.

చ. చిటునవుతోడ మేలినగిషిగల బంగారుపూల వెండిప
లైరమున నించి సుంతగడిలింప ఘుమంఘుమయందు జిహ్వాపై
గరఁగెడు శాకముల్ రకరకంబులు చుట్టు నమర్చి చేరపై
పొరలెడి యాజ్యధారఁ దనివోవఁగ వడ్డనచేయు నిచ్చునన్.

చ. అడుగుల నొత్తుచున్ దములపాకుల చారికలేనియుం గనం
బదు గళమెత్తి సన్నని రవంబునఁ జల్లగ బాటపాడి నె
య్యుడు సుఖనిద్రఁడెందనొకయోరగ శయ్యబరుండి యామెరే
గడవఁగమేల్కొనున్మగనికన్నన మున్ దెలవారుజామునన్.

ఉ. ఏయమగర్భమందు జనియించెనొ యామె, కృపారసంబుచే
నాయమ చిత్తమెంత మృదువైనదియో, పువుదోఁ లోనికిం
బోయియు నంతటం గలయఁబూచిన తీవల వంచియున్ బువుల్
గోయఁగఁజేయిరాక మరలున్ మునువచ్చినత్రోవ నొక్కెడన్.

నీ. వరుఁ దీంకొకనివంటివాఁడొక్కో : మనసిచ్చి
 మాటాడు మన్మథ మన్మథుండు
 అడుబిడ్డల నెంతయని మెచ్చుకొనవచ్చు
 తాను గీచినగీటు దాటఁబోరు
 ఉడిగంబువారలే యుగమువారో గాని
 కొలువ నెప్పుడు గాచుకొనియె యుండు
 రనువత్సరంబు మాన్యక్షేత్రములయందు
 బిందు పంట తెలుంగు పాలపొంగు

తే. గీ తావులకుఁ తావలంబైన పూవుతోట
 నకుమ నొక దివ్యభవనంబు నన్నివాస
 మారగింపగ వెంగిలంగారుపాత్రి
 లేమనఁగవచ్చు నామె యద్విష్టరేఖ.

చ. ఇరువురుగూడీ వేడిక మెయిన్ మతసాంఘిక రాజకీయ సం
 స్కరణ గుణాగుణాచరణ సాధనరూప విచారణా పర
 స్పర విజయాభిలాష నతిచాకచకిన్ మృదువాక్రప్యోగముల్
 నెఱపుదు రెల్లవారు విని నివ్వెఱివోవ నొక్కొక్క పట్టునన్.

చ. నవయుగ భారత ప్రచలనంబు లనంతములైన విశ్వమా
 నవ పరిణామ లీలలు సనాతన వైదిక ధర్మ వృత్త్యుప
 ద్రవకర కాన్యజీవన పరస్పరవైర విఘ్నార్థమాన హైం
 దవ దురదృష్ట రేఖికలుఁ దత్కృత చర్చలకున్ బ్రధానముల్.

ఉ. వర్ణవిభేదదోష పరివర్జిత దివ్యతపః ప్రభావ సం
 పూర్ణ పురాతనార్య ఋషిపుంగవ పుణ్యవనాంతరస్థలీ
 పర్ణకుటీరవాస నిరుపద్రవ నిర్మల నిత్యజీవన
 స్వర్ణయుగ ప్రసంగములు నల్పుడు రొక్కెడగూడి యిద్వరున్.

'శారద' నుండి

స ము ద్ర వ ర్ణ న ము

మ. అంబు దేగెను-కాలపూరుషునిచే నాకాశవీధి మనో
హరదుర్గా పరదిక్ సువర్ణమయ సింహద్వార మామీదబన్
తెలువంగా బడుచుండె-నింక వెడలన్ రేరాజి భూలోక సం
చరణార్థంబని మ్రోగె నెల్లెడ నుదంచత్పక్షి తూర్య ధ్వనుల్.

మ. అలకల్ దిద్దుచు, రత్నకంబళముచాయం బొల్చు లేబచ్చికం
గలయం జూచుచు బూలతీగియలపైగా సారె కేతెంచుచున్,
మెలమెల్లన్ మెయి బ్రాకుచున్. నవనవోన్మేషంబుపాటించుచున్
వలపింపన్ బసిపైరగాలి వనిలో వాహ్యశి గావించుచున్.

మ. ఇరువంకంగల పూలపై ముసురుచున్, హేలాగతిన్ వానిపై
పొరపుప్రొళాక చోటినుండి యొకచో బొందించుచున్, బుష్పతే
సరదాంపత్య సుఖానుభూతి ఘటనాసంసక్తమై తేనెయో
గిరము బారణసేయు భృంగపటిలీగీతంబు లాలింపుచున్.

మ. అటులిట్టుల్ విహరించి, కొంతవడికా యారాచుకేళిసర
స్తటి నానాఫలవృక్ష సంతతుల చెంతంజేరి, తత్కాల సం
ఘటితాకాశ వివీలమేఘములవంకన్ దృష్టి సారించునం
తటిలో శారదమ్రోల నిల్చె నొక నూత్నవ్యక్తి నిశ్శంకతన్.

మ. ఎప్పుడిచ్చోటికి నేగుదెంచితి, రవీ : యీవత్సరంబైనఁ బట్టిపరీక్షన్ జయమొందు జాడ పొడగట్టం చొచ్చెనే ? చెన్నపట్టపువానంబు సుఖవదం బగునె ? యిష్టాగోష్ఠి నచ్చో సముద్రపుఁదీరంబున మిత్రులం గలిసి సంద్యాకాలముం బుత్తువే ?

మ అని ప్రశ్నింపఁగ నాతఁ డీదినము మధ్యాహ్నంబునన్ జేరినాఁడను పట్టంబున నుండి యీ విజయవాడన్ శారదా : శక్తిపంఛనరేకుండ లిఖించినాడను పరీక్షెపత్ర మట్లయ్యు వాకొనరా దేపలితలబు వెల్పుదెడి నొక్కొ ! కాలగర్భంబునన్.

మ. అవశిష్టంబగు 'చెన్నపట్టణ' నివాసానందముం గూర్చి యెంత వచింపంగఁ గడంగినన్ దనివిఁజెందం బోదుమే ! అందు నేదొ విశేషంబు నిమేషమున్ నడచుచుండన్ ద్రిష్యమన్ పేరివస్తువాకందుండినహాయిమైఁ గడువవచ్చున్ తీవితలంతయున్.

శా. సాయంకాల సముద్రతీరకృత సంచారంబునం గల్గు స్వర్గీయానందము చూఱగొంచు నపరాద్రిచ్ఛోపమానాఱుణచ్చాయాకల్పిత చిత్రవర్ణయుత శశ్వన్నృత్య దూర్మిచ్చటాగేయాకర్ణన భాగ్యముం గనని వ్యక్తిం జూడఁబో మప్పురిన్.

శా ఆయా పున్నమరేల నేను ససహాధ్యాయుండనైపోయి యాతాయాతాభితరంగ పంక్తుపరి భాగా పూర్ణచంద్రా తపచ్చాయా సుందర సుప్రన్న మధుర స్వచ్ఛందలీలా విహారాయుక్తంబగు దృష్టి నుండును నిశీధాంతలబు పర్యంతమున్.

కా. విందుం బున్నమవండువెన్నెలను వెండిన్ గీర్చినట్లుండి యొం
దొండుం దాకు తరంగదోలికలలో నుయ్యాలి లూగంగఁ జం
ద్రుం దద్దిం బ్రతిబింబరూపమున నెంతో నేత్రపర్వంబుగా
నుండుం గన్నుల నాడుచున్నయటులేయుండున్ మదింబాటినన్.

మ. త్వరితాన్యోన్యతరంగ ఘట్టనలచేతన్ మాటికవ్వానిపై
నురుగుల్దేలి కడుక్కుగట్టి కను విందుం గూర్చు నచ్చోటి సా
గరనీరంబున మిస్కుమిస్కుమను రాకాచంద్రచంద్రాశప
స్ఫురణంబున్దలపించినన్బలకరించున్ దేహ మల్యంతమున్.

‘ సతీ స్మృతి ’ నుండి

శా. నాదేకాదు భవద్వియోగ మిపుడైనన్ జ్ఞప్తికిం బాఱిసన్
నాదీమండలమెల్ల బిగ్గెనుని మండలజాచ్చుఁ బ్రాణంబు ల
ల్లాడన్ సొసఁగుతారధారఁ దలవ్రయ్యన్ వేసి నట్లుండు నీ
రేడున్ లోకము లస్తమించిన విధందే తోచుఁ జిత్తంబునన్.

మ. సతీయన్ దివ్యసుచ్చ పక్షముల నీస్థానంబు గుర్తింప నా
యతమై నాదు మనోవిహంగ మిదె యూహాకాశబీధి సము
ద్గతమయ్యెన్ దురద్విస్తవాలహతి భంగం బందునో, లేక సం
రథ చింతాపరిపాకశక్తిఁ గృతకృత్యఁడొనొ, ప్రాచ్యేశ్వరీ !

మ. నను పంచించెనుగాని పాడు నరజన్మం బిచ్చి దైవంబు మిం
బనుబాటంగలయట్టి పిట్టినయియున్నన్ నాబహిఃప్రాణముం
దిన లోకంబున కత్తె నే నెగిరిపోనే యెన్నదో ! యింక బా
ఱిన యీవ్యర్థపు తీవనంబును నెడారిన్ యాత్ర సాగింతునే.

మ. ఒడమై నిర్వికృతిన్ వహించు నొక పాషాణంబునై యున్నదో
నడలం దోదునె నేసతీ మరణదు ఛాఘాపాల వ్యధన్
బడి యారీతి దినక్రమశ్రవమితస్నానాన్నపానుండవై
కడ కష్టపు దివానికాయుగ విభాగజ్ఞాన శూన్యంబనై.

శా. ఎన్నట్లుండి మనం బాకొక్కయెడఁ దొడ్డున్నేగ మోచుంచు నీ
సాన్నిధ్యంబున కేగుచెంచుటకునై స్వర్గంబునందైన నీ
పున్నాహ్ ముచిరేవా యంచు నటుపై నుయ్యాలలా గూగు ని
ర్భిన్నంబా నొకవేళ నొక్కపుడు నిచ్చేదంబుఁ జెందున్ సఖి ।

మ. మెనఁజెత్తెల్లి యొకానొకప్పుడు శరన్నేమంబులం గాంచి నీ
పొడనేమే నెరిగించునేమొయని నేబుద్ధింద్రియ ఖేభతో
నడుగన్ జూచెద మెన్నొచుక్కల ననంతాకాశమందైన నె
క్కడ నీచక్కనిచుక్కఁ గానమను సంజ్ఞన్ దెల్లవోవున్ సఖి ।

మ. కలకాలం బిట నుట్టిగట్టుకొని యూగంబోనుగా, నేటికిన్
నలకల్ మూడగు పట్టుచుండెగద, ప్రాణం బింక నీకళముం
గలగాఁ జల్లఁగ దాటిపోవగల భాగ్యం బెప్పుడో యంచు నీ
వలనాఁ దూరక యన్న యప్పుటకె సత్యంబయ్యె నాత్మేశ్వరీ ।

మ. తెలఁసంబోలని యీహృదంతర దహత్తివాగ్నిహోత్రంబు శాం
తిలఁజేయం దిరుమంత్ర మిప్పుడు చితాగ్నిజ్వాలయేకాని వం
తలనుం జింతల నుంత కావనుట తథ్య బుష్టముజ్ఞేన శీ
రలమన్ వాక్యగతార్త మిప్పటిఁ బోధంబయ్యె నాత్మేశ్వరీ.

మ. నిరుదేఁ గన్నులఁ జూచుచుండఁగ, జితాగ్నిజ్వాలితా మాలికాం
తరరక్షం బొనరించి నీతను సువర్ణంబందుఁ జెన్నొందు నుం
దరతేజంబు హరించి యైవము, శృణాన ఖేటిలో నిల్చె నా
కొఱతైబూది, హరించె వాయుపరియున్ గోరంత లేకుండగన్.

సీ. జ్వరితవై యున్న నీచాయనే భూదేవి
 యను ఒండవేడిమి నుడికెపోయె
 అగ్నికీలలలోని యానీవలెనె సీడ్వి
 శేషమయ్యెను దిన శ్రీపభూటి
 మండు మంటు లడలగు పండు నిప్పటు సంజ
 గగన శ్మశాన భాగమునఁ గ్రారె
 నిప్పుపై పైగప్పు నివురునఁ దెలిమబ్బు
 పలుచపై సంజనైవైనఁ గవినె

తే. గీ. ప్రియసఖి ! మన ప్రేమ జీవితమువలెనె
 ముడివడియె మూడు సందెలు, మునిగిపోయె
 సంధరారతమాల లోకాంతరమున
 నఖిలలోకము, నే శోకమందువలెనె.

లే, గీ. ఎటుఁగని మనోవ్యథయె కాని యెంతో కాల
 మటుల తోటిఁ ప్రభలతోడ నక్షిగోళ
 మేఘములఁ జూపు మెఱపులు మెఱయుమీఁద
 మరణ నిర్వాతపాతంబు జరుగకున్నె.

సీ ఆధిక ప్రయాస జిహ్వనీర మందిమం
 దాంత్యకాల నివేదనాక్షరములు
 పరివేదనా ముహూర్తవ భాష్పధారావి
 లోలసాకూతావలోకనములు

జ్వరతీవ్ర తీవ్రతాత్పరమాణ హృద్యంత్ర
 చరమనాదీ హతాత్ స్తంభనములు
 ఇహ నిరాశా నిస్పృహైర సూచక ముఖ
 చంద్రాస్తమయ తిరశ్చాలనములు

తే. గీ. విషమఘటనా విభిన్న విభిన్నమైన
 నా హృదయదర్పణమున ససంకములుగఁ
 బ్రతిఫలించుచు నొనరించు ప్రశస్తతాండ
 వార్జిత భయంకరాతి భయంతరంబు.

మ. అతిశ్రుండుగ సస్తమించె నొక సంధ్యాకాలపుం జుక్కకుం
 బ్రతియై కన్నులపండువైన మన దాంపత్యంబు, కానీ భవ
 త్పతినన్ పైపారయెల్ల నూడిపడిపోవంజేసి నీయట్లు భి
 న్నతరేకుండు ననంతమం దెవుడు లీనంబొదు నాత్మేశ్వరీ ।

మ. కరువుఁ దీపియు గాఢమైన యనురాగం బేకమై మాటికిన్
 విడు ప్రత్యశ్రుకణంబునందుఁ బ్రతిబింబింపంగ సంతానము
 న్నెడకున్ నాయెడ కక్షిగోళముల నీవిట్టట్టులం ద్రిప్పి చూ
 చెడు నీయా కడసారి చూపె నసుమంచెన్ నేటిపర్యంతమున్.

మ. మరణానంతరమందు నింక నొక జన్మంతెత్తితో ! మాపయిన్
 మతి నీకుంగల ప్రేమపుం బెఱపెఱన్ మామధ్యనే యెప్పుడు
 దిరుగఁజొచ్చితో ! లేక యాయెడలితోనే నీవునుం దీతితో !
 పరలోకంబును జేరితో ! తెలియు త్రోవం జూపు మాత్మేశ్వరీ ।

మ. మురిపెంపుం బసిబిడ్డలన్ విడిచి, నీమూలంబునన్ సాగు కా
పురు మధ్వాన మొనర్చి, యాదినమునన్ బోరేక పోరేక తీ
వరమా వేదననుండియున్ గనులతో భాషించి యేకోర్కి నా
కెలుగఁజేసితి దానినెఱుఁగుతునే యేనాటి కాత్మేశ్వరీ :

తే. గీ. తత్తదుచితంబులైన వర్తనలవలన
బాల్యముననుండి పెనుపంగఁబడిన యొడతె
నాకు నీ కిప్పు డడ్డమై నదుమ నిలిచె
నింతకన్నఁ గృతఘ్నుఁడై మెందుఁ గలదా :

శా ఆకాలంబు గతించె, నాసుఖ మదృశ్యంబయ్యె, నాప్రేమపుం
జోకల్ పోకలు దృగ్విలాస నటనల్ శూలాయమానంబులై
తాకన్ జొచ్చె. క్షణక్షణంబు హృదయాంతర్నాశజీవాణు లె
ట్లా కంపించుచు నున్నవో యెఱుగవా, హా నా మనోవల్లభా !

శా. శోకాఘాతవిపర్యయస్థితిని సంఘాన్యంబుగాఁ దోచు నీ
లోకంబందున నేమి ప్రామికాన నాలోచించెనోగాని ఛా
యాకారంబుగ వచ్చి మృత్యువు సమాహ్వనంబుఁ గావించిన
జ్ఞాకం బెట్టిదొడంగె నట్లగతకాయంబెఁత హేయం బొకో :

కుడివనుబాట ద్రావు పసికూనను వాని యనుంగుఁడల్లి తా
నెడమరుఁ ద్రిప్పి చక్కులువనిచ్చెడు సంకటిలోన బిడ్డ యె
వ్వడువునఁ బోరువెట్టుఁ బ్రతిప్రాణీయునట్టులె యీప్రపంచమున్
విడి సరమేగునా నరుమ వేసినపాలగుఁగాదె, ప్రేయసీ !

న. నది నౌకాగమనంబుచేఁ గలుగు నానారూపపుం జీలికల్
 పిరపన్ గల్పిన యానవాలయినఁ గన్పింపంగఁబోనీని పా
 టుదలంబోచి సమష్టిలోఁ బొడము వేఱుంబాటులన్ దిద్ది యొ
 క్కదశన్ సంస్కృతి నిర్వహించితివి లోకం బెన్న నాత్మేశ్వరీ ।

తే. గీ. ఆకుకొను నీడన వివాహ మాడినాము
 కొమరుఁ బ్రాచుంబునం గవగూడినాము
 బహికానందమును చూటలాడినాము
 విధివశంబున నీనాఁడు వీడినాము.

తే. గీ. సరళముఁ బ్రశాంతమును నుప్రసాద మధుర
 తరమైన నాటి జీవితా చరణమెల్లఁ
 బరమ నిస్పృహచేఁ బటాపంచలయ్యె
 జీక సమ్మిశ్రితంబైన షీరమట్లు.

తే. గీ. కలువనో ! లేక చక్రవాకమునా ! గాక
 కటికటా ! మానవుఁడనైన కారణమునఁ
 బహులన్ రేలు నే నొక్క పగిదిగాఁగఁ
 గ్రాగవలసెను నీ వియోగ వ్యధాగ్ని.

తే. గీ. పదపద వినిస్మృతంబగు ప్రాణధార
 దినదినము నాకు నవనవోత్తేజ మొసఁగఁ
 బలుకరించెను నా ప్రాణపదము లేని
 పాచులోకాన నేనేల బ్రదుకవలయు.

చే. గీ. అడుగుట యనంగ నుడువుటయనఁ జిరాకు,
అడుగడుగునందు బ్రహ్మాండమగు పరాకు.
నాకు దుష్ప్రాపకంబగు లోకమునకు
నేమి సంబంధమో ! ఉండు పెండుకొరవో !

చ. అది మన మారహస్యనిలయంబుననుండి పరస్పరంబుగా
హృదయము లంకించింబు చొనరించిన పుణ్యదినమ్ము, నాటి నీ
మృదుతర ముగ్ధమోహన శరీరముఁ, జల్లని నీగులాబిపూఁ
బెదవులమీఁది లేనగవు వెన్నెల వన్నెలతోచు నెల్లెడలన్.

చ. ఎదురుగనుండి యొక్కయెడ నిర్విరమున్ బెదవుల్ చంపకే
మదిమది మాటలాడ మన మధ్యనెమధ్యనె చూపుచూపునం
బదిలపడింగ నాడు గడుపంబడియుండిన పుణ్యకాలమే
మెదలెడి కన్నులందెపుడు మేల్కొనినన్ నిదురించుచుండినన్.

చ. మెలినిడుకొన్న పాదముల మెత్తనయిన్ సగ మొత్తిగిల్గి చె
క్కిలి యతచేతమోపి కనుగీటుననే కడు నీటు జూపి న
వ్యాలయగజేసిన న్వలచియున్ వలపించినయట్టి నాటి యా
పొలకు వహించినంతన చివుక్కుమనున్ హృదయంబు నిర్వమున్.

మ. ఒడియందుండినయట్టి మల్లెపువ్వులం చొక్కొక్కటిన్ దీసి వా
ల్లడ యల్లించుకొనింగఁ బల్లకిడు వేళన్ వచ్చు నన్ గాంచి వె
ల్వడగా నిల్వఁగ బాటువోక మునిగాళ్ళన్ నిలుచునా నాటి నీ
పడుచుఁబ్రాయపుఁ జిన్న నాకసులకున్ బ్రత్యక్షమా గవుతన్.

చ. మనసులు మాటలు గ్రియుల మర్మములేక ముఖంబుగాగ వె
చ్చని నునుకోరికల్ విసవిసన్ మసలన్ మును చూఱగొన్న తీ
యని సుఖపారణంబు హృదయ ప్రతిబింబితమయ్యె దర్పణం
బునఁ ప్రతిబింబితంబయిన మోహన దివ్యధనంబు చాడ్చినన్.

తే. గీ. సహజకోమలమైన పుష్పంబెగాక
కఠినశిలయేసి యందమై క్రాంతనట్లు
హాసమేగాక నీ యాగ్రహంబు నైత
మమృతధారాభిషేచనం బాచరించె.

తే గీ. ఎవనెడం గదియించుచు నిమిడి యిమిడి
యొకరి కొగింట నొకర మట్లున్న నాటి
ప్రణయబంధంబు నాకు నిప్పటికే కాదు
మఱపునకు రాదు వేయి జన్మములకైన.

తే గీ. ఒకట నేకాంతమున నుండి యొకరి నొకర
మతిమృదులమైన పరిహాస మాడుకొనుచు
లోతెఱుంగని నవ్వులలోన మునిగి
తేలుటానాటితోడనే తీరిపోయె.

సీ. ఉదయంబునుండి యొక్కొక మహాయుగముగా
గడియయుగంబె తిరుగంబడంగ
మధ్యాహ్నమై సూర్యమండలం బటు వ్రాలఁ
దోవుచో హృదయ ముప్పొంగిపోవ

ఒక్కపుష్పము నభోవీధిగా నీ నభ్య
మునకె నాప్రాణ మున్ముఖముగాగ
ఎల్ల రక్తప్రవాహికలు నీత్రేవతే
ననుఁ గొనిపోవుతేవను వహింప

లే గీ. పవలు పవరెల్లఁ బ్రణయ విశ్వాస భరము
చైన నిశ్వాసములతోడ నల్లనాఁడు
సలిపియుండిన యానానిశానిరీక్ష
ఇపుడు నా ప్రేమ కగ్నిపరీక్ష యయ్యె.

లే. గీ తెలనికిం జేరి తేలికిం గేలు నేర్చి
సృష్టి గూరిచి నీ వానరించునాటి
సరసచర్చాపటీరచర్చామచర్చి
ఆత్మకు దహద్దహద్దనార్చి యయ్యె.

సీ. ఒకటి రెండుగ మాత్ర ముండి మోమున నాతి
యాజని చినుకు ముత్యాంతోడ
నొకకొన్ని చిలుతగాలికి రేగఁ దదినంటు
కొను కొన్ని చిన్ని ముంగురులతోడఁ
దడిపొడి పారిజాతపువన్నె రైకపై
పన్నీటి పువ్వువన్నె పైబితోడ
అడుగు దమ్ములమీది కలుకాటు చీరకు
చ్చిళ్లు దిద్దెడి చివుర్ వ్రేళ్ళతోడ

తే. గీ. వడివడిగ నాడు దొలకరివానలోనఁ
 బరుగిడుచు నింటిలో జొరంబడినయట్టి
 నీ మధురమాపరేఖ కన్పించినట్లే
 తలచి మది యిప్పు డూరక తత్తరించు.

సీ. సన్నజాజుల సువాసనతోడి చినుకు ము
 త్యాల తొల్కరి మొల్కగాలికన్నఁ
 ఓడిదుక్కినుండి వెల్వడు తావివితోఁ
 దేలియాడెడి పైరగాలికన్న
 గోపజవ్వాది భుగ్గురుభుగ్గులతోడఁ
 గలిసిపోయిన వలిగాలికన్నఁ
 బచ్చగోలఁ పుష్పపరీమళంబుతో
 జతగొన్న మలయమారుతముకన్న

తే. గీ. మధుర మసరంబు, మంజుల మంజులంబు,
 ముగ్ధముగ్ధంబు, మోహన మోహనంబు,
 నీ సురభిళాతిమృదుల నిశ్వాస పవన
 మకట చ్ఛాయామయ స్వప్నమయ్యె నేడు.

సీ. వెనుకకుం జనుచు నొడ్డున సముద్రంబు ని
 ర్మించుచుండెడునట్టి మెట్లమాడ్కి
 వినరి గారిదుమార మిసుకతిన్నియలయం
 దున సమర్చుచు నుండు నొక్కలట్టు

చౌకవిధంబగు మీను నొడలిపై మిలమిలన్
 మెఱసిపోయెడునట్టి పొరల కరణి
 నవుడప్పు డాకసంబందుఁ దోచు నలంతి
 యలఁతి మబ్బులలోని యఱు పోల్కిఁ

తే గీ. గనులు రెండైనఁ జూపు నొక్కటిగఁ జేసి
 హృదయముఁ గఱంచుచుండు నీ యుచరశకుల
 నంట నుంకింప నీ వింతసంత నొదుగు
 దృశ్యమునకును నాకును దీత ఋణము.

సీ. కడుఁ జిన్నిమబ్బు చొక్కటియు నొక్కటి గూడి
 యవుడప్పుడే యవలవలఁ జనుట
 సంజయందలి యపరంజి చాయలు వోయి
 కటికచీకటి దెసల్ గ్రమ్ముకొనుట
 మినుకుమిన్నను నెపంబున మింటి తారకల్
 ననుఁ జూచి ముసిముసినవ్వు నవుట
 అల్లనల్లనఁ బ్రభాతాయాత వాయువుల్
 చెవిచెంత గుఱగుఱల్ నేయుచుంట

తే. గీ. కనుగొను కొలంది మన వియోగంబె గాక,
 నా ప్రకృత జీవితమును లోకప్రకృతియు
 నా సహోదర మిత్రానునయములెల్ల
 నుల్లమునఁ దట్టు నచ్చునం దొత్తినట్లు !

తే. గీ. చితివయిం బెట్టి నిన్ను భస్మీకరించు
 ఘోరదృశ్యంబు నా జీవకోశమంటె
 జీవితేశ్వరి ! యిక నెంత శీఘ్రగతిని
 చేరవత్తునా నీవె వీక్షింతుగాత !

' రా మా య ణ ము ' ను ం డి

నీ. ఆది చిన్నిచిన్ని ముత్యాలు ముత్యాలుగా
 నెలయేటిలో నీరు చిలుకు చోటు
 ఆ చిన్ని నీటిముత్యము ముత్యమును ముద్దు
 చొలుకునాసమయ మర్కోదయంబు
 ఆ స్వర్ణ సూర్కోదయంబు పర్వత పర్వ
 తాంతరాంతర భూరుహాంసలముల
 నా యంచలములపై నాడు నాయారుఁ
 పహహా ! యెంతటి హృదయంగమంబు !

తే. గీ. ఆయకృత్రిమ రామణీయకవినూత్న
 రత్నకాంతి ప్రవాహ నీరాజనమున
 రాజిలుచునున్న యతఁడె శ్రీరామమూర్తి
 జలధర శ్యామనుందర చక్రవర్తి !

నీ. ఆ విశ్వమోహనం బగు పరబ్రహ్మంబె
 జానకి హృదయపంజర శుకంబు
 ఆ పరంజ్యోతియే యల్లరాఘవ పర
 బ్రహ్మజీవన సుప్రభాతగీతి
 పతి రాఘవుం దెట్లు ప్రత్యక్షమైనట్టి
 జనకుని పూర్వపూజాఫలంబొ
 సతి జానకియు నల్లె జనకరాజ మహర్షి
 శాంతిభూమి ఉపాధ్యాయ యయ్యెఁ

తే. గీ. బురుషులం దట్టి శ్యామసుందరునిఁ గాని
 స్త్రీలయం దట్టి సౌందర్యతిలకఁ గాని
 పతిసతుల సట్టి పుణ్యదంపతులఁ గాని
 కనివిని యెటుంగ మెందు నేకాలమందు.

సీ. మాణిక్యముగ విశ్వమాతృగర్భమునుండి
 యావిర్భవించిన ప్రత్యేక లక్ష్మి
 చందనాంకురముగా జనకరాజ మహర్షి
 సాకికొన్నట్టి కన్యాకుమారి
 జాజితీవగ రామచంద్ర మందారంబు
 నాశ్రయించిన తదాయత్రచిత్త
 తోడునీడగ భర్తతో ఘోరకాంతార
 మనుగమించిన ప్రణయ ప్రపూర్ణ

తే. గీ. ధరణి జనయిత్రి తరుసహోదయ లాసంగు
 జేగురుం గుంకుమము నారచీర చార్చి
 చూచితే ! సీత చక్కని చుక్క లీల
 నెటుల నిర్వెనా తన జీవితేశు మ్రోల !

సీ వరసినంతిగఁ బ్రాణవాయు వాఘ్రూణింపఁ
 బారణం బొనరింపఁ ఫలరసంబు
 తీర్థమాదంగ నదీప్రవాహ జలంబు
 వస్త్రంబుగ ధరింప వల్కలంబు

జపతపంబుల దీర్ఘ సాంద్రవృక్షచ్ఛాయ
 అట నధిష్ఠింపఁ గృహ్లాశీసంబు
 అనంద మొంద నాత్మాను సంధానంబు
 విశ్రమింప స్వయంకృతాశ్రమంబు

తే గీ. సవ్యశింపంగఁ బచ్చకప్రంపుటనఁటి
 యాకుఁ బాకను లేఁజివురాకుఁ బాన్పు
 కలదె ! లక్ష్మీణ ! స్వర్గలోకమున నైనఁ
 బావనం బీమహారణ్య జీవనంబు.

సీ. పఱచిన రత్నకంబళముల ట్లలరారు
 నెలయేటిగట్ల పచ్చికబయళ్ళు
 గోగణంబుల మేపుకొనుచు నాలాపించు
 ఎప్రబాళర సామవేదగీతి
 ప్రతి ఋషీశ్వర కుటీరంబు వెల్వడివచ్చు
 వైశ్వదేవ సుగంధవాయులహరి
 ఫలభారమూని చూపఱకు నమ్రత్వంబు
 బోధింప వ్రాలిన భూరుహములు

తే. గీ. ఆశ్రమ మహీ సహంబుల కవలియవలి
 యపర సంధ్యా సువర్ణ సూర్యాస్తమయము
 నా మహిమహా మందమందానిలముల
 హాయి యలవడి పెంప పుణ్యమున వత్స !

సీ. పలప్రక్షమల మధ్యభాగమం దొక్కొక్క
 యతికి నొక్కొక్క పుణ్యాశ్రమంబు
 ఆశ్రమాశ్రమమునం దఖిల విద్యాబోధ
 కొరకునై యొక్కొక్క గురుకులంబు
 గురుకులంబులఁ జుట్టుకొని దున్నకుండ నీ
 వారంబు పండు కేదారకములు
 కేదారకములలోఁ గ్రింద రాలినయట్టి
 కొలుచు భక్షించు శకుంతవోటి

తే. గీ. ప్రతి శకుంతము సాయం ప్రభాతములను
 దినదినముఁ బాడుతీయని తేనెగీతి
 గీతిగీతియు శబ్దించు గిరులదరుల
 రమ్యగంభీర మిమ్మహారణ్యభూమి.

ఓ క క స్తు

- చ. చెదరిడు సిగ్గుచిన్నె యొక చిన్నమునున్, నునుమేను పూచి పూ
యిదు తొటిజవ్వనంపుఁ బదియాజపవన్నె పసిందిపూఁత, ని
ల్వదు చివురాకు మోవి సవిలాసముగా దరిహాసలక్ష్మి, నిం
దదు మఱినిండి యింకఁ బదున్లవ పల్పిరమేని లీలకున్.
- చ. పొడముచునంతలో నదఁగిపోవును పొంగియుఁ బొంగకుండు లే
యెడదను దొరకోరిక లనేకము పెప్పటికప్పు డిప్పు డి
ప్పుడె యుదియంబునుండి యిదిపోవుచుఁ బోవుచునుండుమంచుకై
వడి మనలీల బాల్య మెడబాయుచుఁ బాయుచునుండె దేహమున్.
- ఉ. పాలవలెన్ ప్రవర్తిరెడి బాల్యము వెచ్చని కోర్కెఁజేసి కా
బోలును పొంగి తోడుకొనఁబోవుచునున్నది నేడు శీలవుం
జాలను ఉద్రాధర నిక జల్లగఁ దేతెదు జవ్వనంపు మే
త్రేలి నిగరవుల దఱకమీగమ యెవ్వనికిన్ లభించునో ।

అంకిత సాహిత్యము

ఉ. అట్లెవ్వరినగు ముద్దులొడుగు లాచరిత్ర వెల్లడుగూడ. నీ బహుః
ప్రాణము ప్రాణవల్లభుడు ప్రాక్షులమణి దీనబాంధవ
ద్రాక్షరాయణుడు ముదిరినై సూర్యకథాపి యస్పదా
ద్యాన మనోజ్ఞ కల్పకము. భస్మపు పుష్ప తీ నతీమణి !

ఉ. నీ వెదుగంగిరేవు జననీ ! భవదీక్షలనుండి చచ్చి నా
పాపన కీతలామృత శుభప్రభవే ద్విగుణీకృత ప్రభవ
నీ విడు జీవజీవముని నిత్యము దుర్దశలల గలంగు దు
ర్జీవుల దేమిదికలులఁ జిమ్మును పుణ్యాపతి సతీమణి !

ఉ. మేమని వచ్చు చుట్టముకొ మిత్రునితో యొకపూట నిలచి గం
గామృత మిచ్చునంతకె బయల్పడుచుందుము దీనబాంధవ
స్తోమము రాకకై యెదురు చూచెన రీతలు చల్లదండ్రులే
నోములుగోచి మిమ్ములఁ గనుంగొనిరో కడు బుణ్యాదలపతుల్.

అ క ం శ మ్మ

సీ. రఃరెండ్రోని పన్నీర పుష్పరమలన్న

దివ్యమైన శరీరదీప్తి నానగి

పండువెన్నెలలోని ప్రసవాసముకన్న

జల్లనైన వచ ప్రచార మొసగి

విడుదలములలోని విద్యుల్లరలకన్న

సొచ్చిన చుటుచు వాల్చాపు తొనగి

మాలరీవనిలోని మలయానిలముకన్న

వాసించునంత పేర్వాస మొసగి

తే. గీ. చిరంజాయుష్య మొసగి ప్రాచీన హైంద

వార్య ఋషికుల సంప్రదాయానుకూల

జీవనసుఖం బొసంగి సుశ్రీ యొసంగి

బాలు రక్షించుగావుత ప్రకృతిమాత.

సీ. మహాత సాధ్వీమణి మాణిక్య దర్పణ

స్వచ్ఛమానసవృత్తి స్తన్యమిచ్చి

విశ్వవిశ్వంభరా వీరవీరాంగనా

నిర్ణిద్ర చరితల నిద్రబుచ్చి

భరతి ధాత్రీస్వరీ పరమమంగళగీతి

కాశీరవంబుచే మేలకొలిపి

ప్రా క్తనార్జమతప్రవృత్తనామోచ్చార

ణంబుచే నుచ్చారణంబు గఱపి

తే. గీ. సహజమగు ప్రేమ నమృతహస్తములచేతఁ
 బెనుచుకొనుఁ దీరిక మాధిపపెద్దెవంశ
 మ్మాత్రికందైన మీ యీ కుమారుఁ బాలు
 నన్నపూర్ణాహనూ మదాఘాకులార !

సీ. ఆకొన్నయపుడు నీ వారగించెడునట్టి
 మాతృదుగ్ధముకన్న మఘరమగుచు
 కడుపు నిండినమీఁద గనులమీఁదికి వచ్చు
 నిదురకన్నను జాల మృదులమగుచు
 నిదుర మేల్కొనగ సందిటఁబట్టి యాదించు
 జనని హస్తముకన్నఁ జలువయగుచు
 అడించునప్పుడు నీ యలఁతి బుగ్గల నిల్చు
 నెలనవ్వుకన్న నిష్కలుష మగుచు

తే. గీ. జిలుగుఁ జిలుగుం బలుకు నీదు చిన్నిమోవి
 చిగురునందుండి వెలికి విచ్చేయు టింక
 నెవుదెవుదో యంచు బంధుల మెల్లవార
 మెదురెదురు చూచుచుంటి మోయీ కుమార !

- ఉ. జీవులనెల్ల దేవుడె సృజించెనా నీవె సృజించియుంటివో
దేవునిఁ దద్రహస్య మెటు తేలదుగాని యిదేమి న్యాయమో
యీ ! వచియింపుమంటివి కవీ ! పదునాలుగుగా జగంబు లె
ట్లీ వాకకుండదే యెచిగి తెందుల కిట్టి యభూతకల్పనల్.
- చ. ఇలఁగల యెల్ల మంచితనమే పరమేశ్వరుఁడన్న దానిచేఁ
గలుగు సుఖంచె స్వర్గ మదికానిదియే నరకంబు ప్రాణముల్
వెదలకపూర్వమే యనుభవించును వానిని జీవి ఛామిలోఁ
గలిసినమీఁద స్వర్గ నరకంబులు జీవి కెటుల్ మట్టిల్లెడున్.
- ఉ. మేమును నీవు మానవులమే గద ! యొక్కడ నీవు మాత్రమే
భూమిని వీడి పై కెగిరిపోవవుగా ! యొకవేళఁ బోవ నీ
భూమికి రావుగా తిరిగి బూటకముల్ వచియించి యింత హం
గామ యొనర్చ నేమి యసిఘాతము ప్రాబడె నీకు నో కవీ !
- మ. పరలోకంబున దైవ మున్నదను విశ్వాసంబుఁ బోఁదోలి యీ
నరుడే దైవమటంచుఁ దోడి నరులన్ నమ్మించి దైవంబునే
నరసంతాన మొనర్చినావు కదకున్ రామాయణంబందు నీ
చరితం బంతయునుం జిడంబర రహస్యంబాయె నోయీ కవీ !

శా. అదిన్ బింబమై నరకకృతిలో నామీద శద్ధార్థ ము
 ర్యాదన్ వర్తిలి చన్నరప్రకృతినే చురిన్ ద్వమేవాహమై
 యాదైవంబు క్రమంబుగాఁ ప్రప్తిలి పాదాక్రాంతమైపోయె నీ
 సోదియ్యందగు మూనపున్ బ్రకృతి రాజుం జేయు మోయా కవీ !

‘సంజయ రాయభారము’ నుండి

ధర్మజునకు ధృతరాష్ట్రుని సందేశము

మ. తనకున్ నాయక భక్తయందు నొక యంతర్హతు ప్రాపించినా
జనుషాంధత్వమునే గణింపక ఆ రాచారము శాస్త్రము నొ
ప్పుని రాజ్యార్హత గట్టిపెట్ట నది నైవన్రాసదే యయ్యు, ద
ప్పనిదై పోయెను నాకు సోచియని, ర్మధులె ముంచెన్ ననున్.

మ. వెనుకన్ ముందును జాతరజూత కిటు గావింపంగ వల్లంచు నె
త్తని నోర్వెట్టుక చెప్పిచెప్పి వినువె త్రెన్ నాకు, దానెమొ మం
చినె కాలంబును చెప్పు సికొనియెన్ బేనెతులం చెచ్చిపె
ట్టిన రాజ్యార్హత యన్నదే యెసరువెట్టెన్ గొలస కీనాటికిన్.

విడ కదానినె పట్టి యెల్లప్పుడు తా వ్రేలాడుచున్నాడు నా
కొలుక కామ్ముడు చెచ్చిపెట్టికని నె నె సంద్రునిన్ నాకు, ద
మ్ముడునై యుండిన పాండురాజెయిను మోమోలంబుచే నై నె నె
సదిరాకుండ, నెలంబు గావ మనదే సర్వంబు భారం బి, కన్.

ఎటులీ విచ్చితి సర్వరాజ్యమును నాదేకాదె రాజ్యం బెటో
యటు లేపుజ్యముచేసినో తిరిగి సంప్రాప్తించినన్ మాన వి
ప్పటికా మౌఢ్యము వాదీసూదిమొన మోపంబడ్డ మాత్రంబె యి
చ్చుటకే నొల్లనటంచు మాటి తెదిరించున్ బల్కు నీరీతిగన్.

మ. యువరాజై కొడుకుండ రాజనగ నేచో నామమాత్రంబె పౌ
రవ వంశీయుల యానుభూతిక చరిత్రంబట్టి యేకాలమం
దెవరున్ రాజ్యము పాలు పంచుకొనినట్లే లేదు తత్పాలనా
వ్యవహారం దొక పెద్దవారల కుటుంబంబందె వర్తించెడిన్.

శా. నీ కారీతినె సంక్రమించినది కానీ గ్రుడ్డి వీదాటచే
నీకున్ చూరుగ రాజ్య మేలపలనెన్ నీతమ్ముఁ దొనేడు నీ
దేకాదే ? యధికార ముంఁయును నట్లే కానిచో నేను రా
జే కాకుండు నిరకేల పాండివులకై యేభాగ మీయన్వరెన్.

శ్రీ మునిమాణిక్యం సరసింహారావుగారి రచనలు

1	కాంతం తై ఫీయతు	1	0	0
2	కాంతం కాపురం	1	0	0
3	కాంతం	1	0	0
4	నేనూ మాకాంతం	1	0	0
5	మునిమాణిక్యం నాటికలు	1	0	0
6	మునిమాణిక్యం కథలు	1	0	0
7	ఉపాధ్యాయుడు	1	0	0
8	తిరుమాళిగ	1	0	0
9	మేరీ కహానీ	1	0	0
10	దాంపత్య జీవితం	1	0	0
11	రేడియో నాటికలు	1	0	0
12	రాధబాబు	1	0	0
13	శరద్రాతులు	1	0	0
14	రుక్కుతల్లి	1	0	0
15	యదార్థ దృశ్యాలు	1	0	0
16	హాస్యకథలు	1	0	0
17	తల్లిప్రేమ	1	0	0
18	కథానికలు	1	0	0
19	దీక్షితులు	1	0	0
20	తగూ నెం. శ్రీ	1	0	0
21	వినోద వ్యాసములు	1	0	0
22	నా స్నేహితులు	1	0	0

వ ర య వా డ :—

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి

శ్రీ మాధవపెద్ది బుచ్చి సుందర రామశాస్త్రిగారి

1	ఉమర్ ఖయాం	1	0	0
2	బృందావనం	1	0	0
3	శబరి	1	0	0
4	పంచవటి	1	0	0
5	శృంగార చాటువులు	1	0	0
6	మృత్యుంజయం	1	0	0
7	సుభాషితము	1	0	0

శ్రీ వేదాంతకవిగారి

1	తెరటాలు	1	0	0
2	కవితా సంస్థానం	2	0	0
3	అవ్వాయ్ చుప్పలు	0	12	0
4	దండయాత్ర	1	0	0
5	వరదలు	1	0	0
6	గడుగ్గాయి	1	0	0
7	చిసరసాలు	0	8	0
8	భగవద్గీతాశ్వాసం	1	4	0
9	దీదా	1	0	0
10	నాయుడువావ	1	0	0

శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి

1	ఆంధ్రపాడుషము	0	0	0
---	--------------	---	---	---

వలయువాడు:—

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో

రాజమండ్రి

